

Извештај радне групе РНИДС за израду нацрта правилника за регистрацију ћириличног интернет домена Србије

Чланови радне групе (по азбучном реду):

Лазар Бошковић
Александар Глишовић
Дејан Ђукић
Станиша Јосић
Слободан Марковић
Горан Опачић
Војислав Родић
Гордана Стевановић
Душан Стојичевић
Мирјана Тасић
Дијана Тодоровић

Датум: 23.12.2010. године

Оснивање и циљ рада Радне групе

На основу члана 18. Правила фонда Регистра националног Интернет домена Србије, Директор РНИДС је 06.09.2010. донео одлуку о формирању радне групе за израду нацрта правилника за регистрацију ћириличног интернет домена Србије

Циљ рада Радне групе (у даљем тексту РГ) је да састави нацрт Правилника за регистрацију ћириличног Интернет домена Србије и спроведе јавну расправу о њему.

За потребе рада креирана је *маилинг* листа која је почела са радом 06. септембра, 2009. године.

Дана 08.септембра, 2010. године одржан је први, конститутивни, састанак РГ, коме су присуствовали

1. Лазар Бошковић, члан
2. Станиша Јосић, члан
3. Мирјана Тасић, члан
4. Слободан Марковић, члан
5. Горан Опачић, члан
6. Војислав Родић, координатор радне групе
7. Гордана Стевановић, члан
8. Душан Стојичевић, члан
9. Ненад Маринковић, директор РНИДС

Активности Радне групе

Закључно са 23.децембром, 2010. одржано је укупно 11 састанака РГ.

Јавне консултације су вођене у периоду 22.новембар, 2010.-15. децембар, 2010.

У оквиру јавне расправе је 24.новембра, 2010. организован округли сто на конференцији ТЕЛФОР (www.telfor.rs).

На Интернету су Јавне консултације вођене на два форума – РНИДС и СВЕТ КОМПЈУТЕРА:

1. <http://www.forum.rnids.rs>
2. <http://www.sk.rs/forum/showthread.php?t=64753>

Полазни документи

Почетни документи које је РГ користила у свом раду су:

1. Коначни план за убрзану имплементацију процеса доделе IDN ccTLD, који се може видети на адреси:
<http://www.icann.org/en/topics/idn/fast-track/idn-ccTLD-implementation-plan-16nov09-en.pdf>
односно превод овог документа на адреси:
<http://www.rnids.rs/files/IDN-Plan-Implementacije.pdf>
2. Правила за коришћење Интернационализованих доменских имена која су у употреби у Републици Србији, која се заједно са IDN табелама могу наћи на адреси:
<http://www.rnids.rs/files/idn-registration-policy-rs-02-cir-bezlinka.pdf>

Правила су техничке природе и последица су одговарајућих RFC докумената

3. Извештај Радне Групе за избор предлога ћириличног домена који се може наћи на адреси:
<http://www.rnids.rs/files/2010-05-16-Izvestaj-o-primljenim-predlozima-cir-za-web12.pdf>
4. Закључак Владе Републике Србије о задужењу МТИД за стварање услова за доделу интернационалног интернет домена на ћириличном писму, који се може видети на адреси:
<http://www.rnids.rs/files/ZakljucakVladezaIDNccTLD.pdf>

Принципи за увођење ћириличног домена

Приликом дефинисања принципа за увођење ћириличног .СРБ домена поштована су постојећа правила и регулатива ICANN-а и РНИДС-а, као и општи принципи и добра пракса која влада на Интернету.

На тим основама РГ дефинише следеће принципе за увођење ћириличног домена:

1. Сви регистранти имају равноправан третман у свим фазама увођења ћириличног .СРБ домена, као и у периоду слободне регистрације у .СРБ домену.
2. У процесу увођења .СРБ домена биће поштована права постојећих регистраната .RS домена.
3. Успоставиће се поддоменска структура у оквиру .СРБ домена, истоветна по намени са постојећим поддоменима у оквиру .RS домена.
РГ предлаже следећу листу назива .СРБ поддомена:

.RS домен	.СРБ домен	Објашњење
.co.rs	.пр.срб	привреда, предузеће, предузетник
.org.rs	орг.срб	Организација
.edu.rs	обр.срб	Образовање
.in.rs	од.срб	присвојна заменица од

4. За делегиране домене РГ предлаже следеће називе

.RS домен	.СРБ домен	Објашњење
.gov.rs	.вл.срб	влада, власт,
.ac.rs	акм.срб	академска мрежа

Коначну листу назива .СРБ поддомена ће утврдити Скупштина РНИДС.

5. Неопходно је да се изврши претходна резервација и регистрација .СРБ домена и поддомена од значаја за државу Србију и за потребе РНИДС-а.
6. Постојећи регистранти .RS домена биће благовремено и потпуно обавештени о процесу увођење ћириличног .СРБ домена.
7. Постојећи регистранти .RS домена могу да остваре право првенства у регистрацији одговарајућег .СРБ домена у ограниченом почетном временском периоду и по принципу "један домен у постојећем .RS домену за један домен у .СРБ домену".

8. Транслитерација .RS назива домена у .СРБ називе домена (превођење ASCII знакова у одговарајући сет ћириличних знакова) ће бити урађена према правописним правилима, без улажења у транскрипцију и семантику (значење) појединачних назива .RS домена на различитим језицима.
Транслитерација назива .RS домена који у себи садрже један или више знакова "q", "w", "y" и "x" се не може извршити јер не постоје правила која би била независна од различитих страних језика на којима су регистровани називи домена који у себи садрже знакове "q", "w", "y" и "x" и која би онемогућила дуплирање назива домена.
9. Постојећи регистранти .RS домена имаће слободу избора - могу да не искористе право прече регистрације .СРБ домена, а да при том не буду у обавези да било шта ураде. Уколико сматрају да им је .СРБ домен непотребан или да им понуђени транслитеровани назив њиховог .RS домена у ћирилични назив .СРБ домена не одговара, по истеку почетног периода систем за регистрацију .СРБ домена ће аутоматски утврдити да право прече регистрације није искоришћено, а резервисани назив .СРБ домена биће доступан за слободну регистрацију.
10. Након почетног периода регистрације, право на регистрацију .СРБ домена имаће сви заинтересовани по истим или сличним правилима која сада важе за .RS домен. Постојећи регистранти .RS домена који у свом називу садрже један или више знакова "q", "w", "y" и "x" ће у првих шест месеци слободне регистрације у .СРБ домену имати право да за сваки .RS домен који у свом називу садржи један или више знакова "q", "w", "y" и "x" бесплатно региструју један слободан .СРБ домен на период од годину дана.
11. Прва година регистрације .СРБ домена, извршена у почетном периоду регистрације, као и у првих шест месеци слободне регистрације за постојеће регистранте .RS домена који у свом називу садрже један или више знакова "q", "w", "y" и "x", ће бити бесплатна, а годишња обнова регистрације .СРБ домена, као и регистрација .СРБ домена извршена од почетка слободне регистрације за нове регистранте у .RS и .СРБ домену, ће се наплаћивати по ценовнику РНИДС-а.
12. Регистрација .СРБ домена би требало да буде стимулисана на пригодне начине, у циљу очувања националног писма.

Предлог правила и процеса за регистрацију .СРБ домена

РГ је дефинисала следеће периоде у процесу регистрације .СРБ домена:

1. Почетни период регистрације .СРБ домена, који се састоји од две фазе:
  1. Фаза припреме за почетак регистрације .СРБ домена
  2. Фаза регистрације .СРБ домена за регистранте .RS домена
2. Период слободне регистрације .СРБ домена

Почетни период регистрације .СРБ домена је дефинисан **Правилником о почетку рада .СРБ TLD регистра**.

Период слободне регистрације .СРБ домена је утврђен **Општим условима регистрације .СРБ домена**.

Предметни документи су приложени уз овај Извештај РГ и чине његов саставни део. Ради лакшег коришћења овог Извештаја РГ, све битне особине сваког периода регистрације су дате у скраћеној форми.

Почетни период регистрације .СРБ домена, Фаза припреме

Фаза припреме почиње месец дана пре датума који Управни одбор РНИДС-а одреди као датум почетка регистрације .СРБ домена за регистранте .RS домена.

Ова фаза се реализује у три корака:

1. Резервација и регистрација .СРБ поддомена и резервација других домена за потребе РНИДС-а
  1. Резервација .СРБ домена неопходних за обезбеђивање стабилног техничког функционисања Интернет сервиса, у складу са препорукама ICANN и важећим Интернет стандардима,
  2. Регистрација .СРБ домена за потребе РНИДС
2. Резервација .СРБ домена од посебног значаја за Републику Србију, у сарадњи са министарством надлежним за послове телекомуникација и информационог друштва
3. Резервација .СРБ домена за регистранте .RS домена. У овој фази постоје три карактеристичне могуће ситуације/варијанте назива домена:
  1. Називи домена су истоветни у латиници и ћирици
  2. Називи .RS домена који садрже латиничне знаке без дијакритичких знакова, а за које се претпоставља да би били потребни регистрантима који нису могли да их искористе у ASCII скупу латиничних знакова, то јест они који у свом називу садрже један или више знакова из следећег ASCII скупа: c, s, lj, nj, dj, dz. За њих ће по посебним правилима бити припремљен избор једног од више понуђених могућих транслитерованих назива домена.
  3. Регистранти .RS домена који у себи садрже знакове "q", "w", "y" и "x" ће у првих шест месеци слободне регистрације у .СРБ домену имати право да за сваки .RS домен који у свом називу садржи један или више знакова "q", "w", "y" и "x" бесплатно региструју један слободан .СРБ домен на период од годину дана.. Регистранти таквих домена могу да у периоду доделе .СРБ домена на основу пречег права региструју неки други .RS домен на

основу којег би могли да обезбеде одговарајући назив домена у .СРБ домену.

4. Додела јединственог нумеричког идентификатора сваком резервисаном .СРБ домену на основу постојећег назива у .RS домену, по принципу "један нумерички идентификатор за један домен" (и варијације датог домена ако их има). Када се на основу једног .RS домена, у складу са претходно наведеним правилима, генерише један или више могућих ћириличких еквивалената, тој групи се додељује јединствени нумерички идентификатор, на основу кога ће регистрант постојећег .RS домена моћи да изабере само један одговарајући .СРБ еквивалент.

Почетни период регистрације .СРБ домена, Фаза регистрације .СРБ домена за регистранте .RS домена

Фаза регистрације .СРБ домена за регистранте .RS домена почиње даном који је Управни одбор РНИДС-а одредио као датум почетка регистрације .СРБ домена и траје шест месеци.

1. У овом периоду неће бити могућа самостална регистрација .СРБ домена, то јест право регистрације .СРБ домена имаће само регистранти .RS домена.
2. Електронском поштом се обавештавају сви регистранти .RS домена да имају право да региструју један одговарајући ћирилички .СРБ домен, на основу јединственог нумеричког идентификатора.
3. Резервисани .СРБ домен (или група понуђених назива) остаје резервисан све док регистрант не изабере да ли хоће да оствари прече право и за који од понуђених назива .СРБ домена. Ако регистрант након истека овог периода ништа не одговори, понуђене резервације .СРБ домена се поништавају.
4. Регистрација резервисаних .СРБ домена биће омогућена на најједноставнији начин - унос јединственог нумеричког идентификатора, било од стране регистранта .RS домена, администратора .RS домена или посредством овлашћеног регистра у чијој је надлежности .RS домен.
5. У случају да домен има варијације назива у ћирилици, могућ је избор само једног .СРБ домена са списка понуђених.
6. Од дана регистрације .СРБ домена почиње да тече прва година регистрације, која је за регистранта бесплатна. Ћирилични домен ће бити регистрован са истим подацима као и одговарајући .RS домен.
7. Уколико регистранти имају потребу за другачијим називом домена на ћирилици (у односу на аутоматски понуђени), у овом периоду ће моћи да региструју адекватан .RS домен и остваре право на адекватан ћирилични пандан.

Период слободне регистрације .СРБ домена

Након завршетка периода доделе .СРБ домена на основу Правилника о почетку рада .СРБ TLD регистра, почиње период слободне регистрације .СРБ домена по истим или сличним правилима која сада важе за .RS домен. Постојећи регистранти .RS домена који у свом називу садрже један или више знакова "q", "w", "y" и "x" ће у првих шест месеци слободне регистрације у :СРБ домену имати право да за сваки .RS домен који у свом називу садржи један или више знакова "q", "w", "y" и "x" бесплатно региструју један слободан .СРБ домен на период од годину дана.

РГ препоручује да буде омогућена регистрација .СРБ домена у пакету са .RS доменом, тако да ће .СРБ домен бити значајно јефтинији него да је самостално регистрован

Следећи чланови радне групе својеручним потписима потврђују сагласност са Извештајем радне групе РНИДС за израду нацрта правилника за регистрацију ћириличног интернет домена Србије:

Лазар Бошковић	_____
Дејан Ђукић	_____
Станиша Јосић	_____
Слободан Марковић	_____
Горан Опачић	_____
Војислав Родић	_____
Гордана Стевановић	_____
Душан Стојичевић	_____
Мирјана Тасић	_____
Дијана Тодоровић	_____
Александар Глишовић	_____